

Zagadnienia prawne w zakresie Ustawy o PPK

Poniżej prezentujemy stanowiska uzgodnione we współpracy z Ministerstwem Finansów, Komisją Nadzoru Finansowego w zakresie właściwości tego organu, oraz Polskim Funduszem Rozwoju S.A.

Zmiany w wersji 2.1

W obecnej wersji opracowania wprowadzono następujące zmiany w stosunku do poprzedniej wersji:

- dodano punkty 47 - 61.

1. Czy nalicza się wpłaty do PPK w przypadku wypłaty wynagrodzenia po ustaniu zatrudnienia (np. premie roczne lub wynagrodzenia wypłacane do 10 dnia miesiąca, ale już po ustaniu zatrudnienia)?

Tak – należy naliczyć wpłaty do PPK.

2. Czy złożenie przez uczestnika PPK podmiotowi zatrudniającemu, a w przypadku kilku podmiotów zatrudniających - podmiotowi zatrudniającemu wybranemu przez uczestnika PPK, oświadczenia o zawartych w jego imieniu umowach o prowadzenie PPK jest jego obowiązkiem?

Ustawa posługuje się tu sformułowaniem „uczestnik PPK składa”, co oznacza, że uczestnik powinien złożyć oświadczenie o zawartych w jego imieniu i na jego rzecz umowach o prowadzenie PPK. Złożenie takiego oświadczenia leży w interesie majątkowym uczestnika PPK, ponieważ skumulowanie środków na jednym rachunku zwiększa efektywność zarządzania aktywami funduszu zdefiniowanej daty.

3. Jaki ma wyglądać zwrot wpłaty dokonanej np. za listopad w przypadku rezygnacji przez osobę zatrudnioną z wpłat do PPK pod koniec tego miesiąca, np. 30 listopada? Komu należy zwrócić wpłatę? W całości osobie zatrudnionej, czy w odpowiednich proporcjach osobie zatrudnionej i podmiotowi zatrudniającemu?

Ustawa o PPK w art. 23 ust. 4 określa, że podmiot zatrudniający nie dokonuje wpłat za uczestnika PPK, który złożył deklarację, o której mowa w ust. 2, począwszy od miesiąca, w którym uczestnik PPK złożył taką deklarację. Wpłaty pobrane w tym miesiącu podlegają zwrotowi. Należy przy tym zauważyć, że użyty tu termin „zwrot” nie powinien być rozumiany zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 47 ustawy o PPK, gdyż nie jest on dokonywany na wniosek

uczestnika PPK (patrz art. 105 ustawy o PPK), a potocznie. Zwrot wskazany w art. 23 ust. 4 powinien być dokonany na rzecz podmiotu zatrudniającego i osoby zatrudnionej proporcjonalnie do wpłat finansowanych przez te podmioty.

Technicznie wypłata powinna być przekazana do podmiotu zatrudniającego, chyba że co innego będzie wynikać z umowy o prowadzenie PPK. Jeżeli wypłata została przekazana do podmiotu zatrudniającego, podmiot ten powinien następnie przekazać osobie zatrudnionej część przypadającej na nią kwoty zwrotu.

Ponadto zwrot może zostać zrealizowany w wartości nominalnej wyłącznie w sytuacji, kiedy nie nastąpiło za te środki nabycie jednostek uczestnictwa.

W sytuacji, gdy za wpłaty zostały już przydzielone jednostki uczestnictwa, zwrot następuje według wartości jednostek uczestnictwa lub jednostek rozrachunkowych z dnia umorzenia jednostek. W umowie o prowadzenie PPK powinny być określone zasady, w tym tryb i terminy zwrotu kwoty z umorzenia jednostek na rzecz podmiotu zatrudniającego i osoby zatrudnionej.

4. Firma zatrudniająca powyżej 250 osób będzie zobowiązana utworzyć PPK w 2019 roku. Jeśli co miesiąc zatrudnia nowe osoby zatrudnione i będą one składały rezygnację z dokonywania wpłat do PPK, to czy 4 lata na wznowienie wpłat mija z końcem 2023 roku, czy 4 lata należy liczyć indywidualnie dla każdej osoby zatrudnionej w zależności od jej stażu pracy?

Rezygnacja złożona np. w czerwcu 2020 roku będzie skuteczna do 1 kwietnia 2023 roku, czyli do tzw. pierwszego automatycznego wznowienia wpłat do PPK. Kolejne wznowienie nastąpi od 1 kwietnia 2027 roku. Wpłaty będą wznowiane co 4 lata począwszy od 1 kwietnia 2023 roku dla wszystkich osób, które w okresie od poprzedniego wznowienia wpłat złożyły deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat, a które już po złożeniu tej deklaracji nie złożyły podmiotowi zatrudniającaemu wniosku o dokonywanie wpłat, zgodnie z art. 23 ust. 10 ustawy o PPK.

5. Jakie potrącenia zostaną dokonane ze środków zgromadzonych na rachunku PPK w przypadku realizacji przez uczestnika zwrotu?

Przed przekazaniem środków uczestnikowi w ramach zwrotu zostaną potrącone wyłącznie:

- 1) 30% środków pieniężnych pochodzących z odkupienia jednostek, które zostały nabyte z wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający,
- 2) podatek od zysków kapitałowych naliczony od 70% środków pieniężnych pochodzących z odkupienia jednostek z wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający,
- 3) podatek od zysków kapitałowych naliczony od kwoty odpowiadającej środkom pieniężnym pochodzącym z odkupienia jednostek z wpłat finansowanych przez osobę zatrudnioną,
- 4) kwota odpowiadająca środkom pieniężnym pochodzącym z odkupienia jednostek, które zostały nabyte z wpłaty powitalnej i dopłat rocznych.

6. W art. 105 ustawy o PPK jest mowa o rachunku bankowym wskazanym przez ZUS i rachunku bankowym wskazanym przez ministra właściwego do spraw pracy (na potrzeby odliczenia części zwracanych środków z PPK) – czy rachunki te będą podane na platformie PPK, czy też indywidualnie będą wystane do instytucji finansowych?

Art. 105 ustawy o PPK dotyczy pojedynczej procedury zwrotu środków dokonywanego na wniosek uczestnika PPK. Zgodnie tym przepisem część środków zgromadzonych na rachunku konkretnego uczestnika PPK, pochodząca odpowiednio z wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający oraz z finansowanych z Funduszu Pracy wpłaty powitalnej i dopłat rocznych, będzie przekazywana na rachunki bankowe wskazane przez ZUS oraz przez

ministra właściwego do spraw pracy. Informacje dotyczące numerów rachunków będą przekazywane odpowiednio przez ZUS oraz przez ministra właściwego do spraw pracy, do instytucji finansowych.

7. Czy środki zgromadzone w PPK przed zawarciem małżeństwa będą stanowiły przedmiot wspólności majątkowej małżeńskiej i tym samym podlegały będą podziałowi podczas rozvodu?

Nie. Do małżeńskiej wspólności majątkowej wchodzi co do zasady środki zgromadzone podczas trwania małżeństwa objęte wspólnością małżeńską.

8. Czy podmiot zatrudniający jest zobligowany do przekazywania wszystkich wniosków osoby zatrudnionej/uczestnika do instytucji finansowej, włącznie z tymi, które uczestnik powinien złożyć bezpośrednio do instytucji finansowej?

Nie ma takiego obowiązku. Niemniej procedura przekazywania przez podmiot zatrudniający wniosków uczestników złożonych bezpośrednio do niego, dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania PPK, może zostać uregulowana w umowie o zarządzanie PPK.

9. Czy art. 45 ustawy o PPK ma zastosowanie do PPK prowadzonego w ramach UFK?

Uczestnik PPK może bezpłatnie złożyć, w postaci elektronicznej pozwalającej na utrwalenie jego treści na trwałym nośniku, funduszowi inwestycyjnemu wniosek o dokonanie konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa.

Z uwagi na fakt, że przez fundusz inwestycyjny zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy o PPK rozumie się również ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy, uprawniony jest wniosek o stosowaniu normy z art. 45 do zakładów

ubezpieczeń, w zakresie, w jakim przepis ten odnosi się do konwersji jednostek uczestnictwa.

Przedmiotową argumentację wzmacnia definicja pojęcia konwersji, zawarta w art. 2 ust. 1 pkt 12 ppkt a ustawy o PPK. Konwersja oznacza w szczególności jednoczesne odkupienie jednostek uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym (którym również jest ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy) i nabycie - za środki pieniężne uzyskane z odkupienia - jednostek w innym funduszu zarządzanym przez ten sam zakład ubezpieczeń. Zamiana jest pojęciem zdefiniowanym w art. 2 pkt 45 ustawy o PPK i dotyczy wyłącznie funduszu inwestycyjnego, który posiada konstrukcję funduszu z wydzielonymi subfunduszami. Pojęcie zamiany, o którym mowa w tym przepisie odpowiada treści art. 162 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych. Zatem przepis art. 45 ustawy o PPK nie ma zastosowania do ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego w zakresie, jaki odnosi się do zamiany a uczestnictwa.

10. Czy prawidłowe jest stanowisko, że umowy o zarządzanie PPK oraz umowy o prowadzenie PPK z uwagi na treść art. 10 ust. 2 i art. 20 ust. 2 ustawy o PPK, stanowią będą umowy ubezpieczenia w rozumieniu art. 805 Kodeksu cywilnego?

Umowa o zarządzanie PPK jest zawierana pomiędzy instytucją finansową (m.in. zakładem ubezpieczeń) oraz podmiotem zatrudniającym. W umowie tej brak jest elementów przedmiotowo istotnych umowy ubezpieczenia.

Zawarcie umowy o zarządzanie PPK nie skutkuje powstaniem stosunku prawnego między instytucją finansową (zakładem ubezpieczeń) a osobą zatrudnioną, w tym nie skutkuje objęciem osoby zatrudnionej ochroną ubezpieczeniową. Umowa o zarządzanie PPK jest umową, która określa podstawowe warunki, na jakich będą zawierane i wykonywane umowy o prowadzenie PPK.

Umowa o prowadzenie PPK jest umową ubezpieczenia w rozumieniu art. 805 Kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o PPK podmiot zatrudniający zawiera ją w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych. Art. 18 ustawy o PPK stanowi jednoznacznie, że stroną umowy jest uczestnik PPK, co

przesądza o jej indywidualnym charakterze, jako umowy ubezpieczenia. Z chwilą zawarcia umowy o prowadzenie PPK osoba zatrudniona zostaje objęta ochroną ubezpieczeniową.

11. Jaką przyjąć zasadę obliczania wskazanego w art. 59 ustawy o PPK kapitału? Jak należy rozumieć warunek, iż dopuszczone środki własne, mają być w wysokości co najmniej 25 mln zł – czy należy przez to rozumieć, że jest to wymóg minimalny i wystarczający, czy też może on być różnicowany w ramach poszczególnych podmiotów, o których mowa w art. 59? W kontekście powyższego – czy wartość 25 mln zł z ustawy jest wartością, w którą wpisują się wymogi kapitałowe dla TFI z ustawy o funduszach inwestycyjnych?

Zgodnie ze zdaniem wstępnym art. 59 ust. 1 ustawy o PPK przepis ten odnosi się do TFI, PTE, pracowniczego towarzystwa emerytalnego i zakładu ubezpieczeń ubiegającego się o umieszczenie w ewidencji PPK.

Zgodnie z pkt 2 tego przepisu - w przypadku TFI, PTE, pracowniczego towarzystwa emerytalnego – wartość kapitału własnego posiadanego przez dane TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne powinna być na poziomie co najmniej 25 mln zł.

W przypadku zakładu ubezpieczeń – zakład ubezpieczeń powinien posiadać „dopuszczone środki własne” na poziomie co najmniej 25 mln zł.

Zatem niezależnie od tego w jakim sektorze działa dany podmiot – powinien on dysponować kapitałem własnym albo dopuszczonymi środkami własnymi o wartości co najmniej 25 mln zł.

W przypadku TFI jest to dodatkowy wymóg w stosunku do wymogów określonych w ustawie o funduszach inwestycyjnych (art. 49 i 50 ustawy o funduszach inwestycyjnych), który dotyczy tylko tych TFI, które są zainteresowane umieszczeniem w ewidencji PPK. TFI umieszczone w ewidencji PPK obowiązane jest do przestrzegania wymogów kapitałowych wynikających zarówno z ustawy o PPK jak i ustawy o funduszach inwestycyjnych.

W przypadku zakładów ubezpieczeń, ustawa o PPK wprowadza *lex specialis* w zakresie kwoty dopuszczonych środków własnych, w zakresie dotyczącym prowadzenia i zarządzania PPK. Zgodnie z art. 239 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej zakłady ubezpieczeń zostały zobligowane do posiadania dopuszczonych środków własnych w wysokości nie niższej niż kapitałowy wymóg wypłacalności.

Na gruncie ustawy o PPK, powyższe oznacza, że zakład ubezpieczeń wpisany do rejestru PPK zobligowany jest zarówno do spełnienia ogólnych przepisów dotyczących wypłacalności zakładu ubezpieczeń z ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, jak też wymogów z art. 59 ustawy o PPK. W konsekwencji, w wypadku wpisu do rejestru PPK, oznacza to konieczność posiadania przez zakład ubezpieczeń środków na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie z przepisami ustawy sektorowej, ale w wysokości nie mniejszej niż 25 mln zł.

Zgodnie z projektem rozporządzenia, które ma być wydane w oparciu o delegację, o której mowa w art. 60 ust. 9 ustawy o PPK, wysokość kapitału własnego albo dopuszczonych środków własnych danego podmiotu będzie ustalana na podstawie rocznego sprawozdania finansowego danego podmiotu lub sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej podmiotu, o którym mowa w art. 284 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Z art. 63 ust. 1 w związku z art. 59 ust. 1 ustawy o PPK wynika obowiązek utrzymywania kapitałów własnych / dopuszczonych środków własnych na minimalnym poziomie określonym w art. 59 ust. 1 pkt 2. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli podmiot wpisany do ewidencji PPK przestanie spełniać warunki określone w art. 59 ust. 1 organ nadzoru wzywa podmiot do usunięcia nieprawidłowości oraz występuje do PFR z wnioskiem o zawieszenie udziału podmiotu w ewidencji PPK.

12. Czy w przypadku funduszy emerytalnych na każdą zmianę statutu funduszu zdefiniowanej daty musi wyrazić zgodę KNF?

W przypadku funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez TFI większość zmian nie wymaga uzyskania zezwolenia KNF. W przypadku funduszy inwestycyjnych, zgodnie z art. 24 ust. 2c ustawy o funduszach inwestycyjnych, nie wymaga zezwolenia zmiana statutu funduszu inwestycyjnego w zakresie związanym z utworzeniem nowego subfunduszu będącego funduszem zdefiniowanej daty (konieczność tworzenia nowych subfunduszy zdefiniowanej daty pojawi się na dalszych etapach wdrażania planów kapitałowych w związku z przystępowaniem do programu osób zatrudnionych nowych roczników). Do utworzenia subfunduszu zastosowano zatem tę samą technikę postępowania, jak w przypadku tworzenia funduszu inwestycyjnego będącego funduszem zdefiniowanej daty.

W pozostałym zakresie, w przypadkach, w których ustawa o funduszach inwestycyjnych wymaga uzyskania zezwolenia na określoną zmianę statutu, fundusz inwestycyjny zdefiniowanej daty będzie musiał uzyskać zezwolenie Komisji na dokonanie takiej zmiany.

W tym zakresie nie nastąpiła zmiana stanu prawnego. W przypadku funduszy emerytalnych każda zmiana statutu funduszu emerytalnego wymaga uzyskania zezwolenia, z wyjątkiem sytuacji określonych w ustawie w art. 64a i art. 66a ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Zatem zastosowane rozwiązanie jest symetryczne w stosunku do funduszy inwestycyjnych i funduszy emerytalnych. W szczególności nie wprowadza uprzywilejowania funduszy inwestycyjnych względem funduszy emerytalnych, które będą działały jako fundusze zdefiniowanej daty.

13. Czy fundusz zdefiniowanej daty może uzyskać ekspozycję poprzez transakcje na instrumentach pochodnych powyżej wartości aktywów funduszu?

Wskazać należy, iż zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy o PPK do FZD znajdują zastosowanie przepisy Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 20 lipca 2017 r. w sprawie zawierania przez specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne. Natomiast § 8 ust. 1 tego

rozporządzenia wskazuje, iż maksymalne zaangażowanie funduszu stosującego zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego w instrumenty pochodne wyznacza się w każdym dniu roboczym, co najmniej raz dziennie z zastosowaniem metody określonej w art. 8 rozporządzenia 231/2013. Jednocześnie ust. 2 tego przepisu stanowi, iż wartość maksymalnego zaangażowania, o którym mowa w ust. 1, nie może w żadnym momencie przekroczyć maksymalnego limitu ekspozycji AFI określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 48c ust. 3 ustawy (tj. Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 20 lipca 2017 r. w sprawie maksymalnego limitu ekspozycji AFI) pomniejszonego o inne pozycje wpływające zgodnie z ustawą na zwiększenie tej ekspozycji.

Stosownie do § 3 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 20 lipca 2017 r. w sprawie maksymalnego limitu ekspozycji AFI maksymalny limit ekspozycji AFI, wyliczony przy zastosowaniu metody zaangażowania, wynosi 200% wartości aktywów netto funduszu - w przypadku specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego stosującego zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego.

Ponadto w odniesieniu do limitów inwestycyjnych wskazać można, iż na mocy § 9 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 20 lipca 2017 r. w sprawie zawierania przez specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne przy stosowaniu limitów inwestycyjnych, o których mowa w art. 96-101, art. 104 oraz art. 113 ust. 4-6 ustawy o funduszach inwestycyjnych, fundusz stosujący zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego jest obowiązany uwzględniać kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne w ten sposób, że:

- 1) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych, skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania albo uprawnienia do sprzedaży papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego wynikającego z zajętej pozycji - od wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy odjąć

kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne, dla których bazę stanowią papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego tego emitenta;

2) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania albo uprawnienia do zakupu papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego wynikającego z zajętej pozycji - do wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy dodać kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne, dla których bazę stanowią papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego tego emitenta.

Dodatkowo w przypadkach, o których mowa w § 9, przez kwotę zaangażowania w instrument pochodny rozumie się kwotę zaangażowania ustaloną przy użyciu zasad określonych w przepisach art. 8 ust. 2 lit. a rozporządzenia 231/2013. Kwota zaangażowania w instrument pochodny, którego bazą jest kurs waluty, stosowany w celu ograniczenia ryzyka inwestycyjnego związanego ze zmianą kursu waluty, może podlegać redukcji o kwotę odzwierciedlającą stopień, w jakim ten instrument pochodny ogranicza to ryzyko. Jeżeli wartość otrzymana zgodnie z § 9 jest ujemna, uwzględnia się jej wartość bezwzględna. (§ 11 ust. 1-3 ww. rozporządzenia).

Mając na względzie powyższe, na zadane pytanie należy odpowiedzieć twierdząco, tj. fundusz zdefiniowanej daty może uzyskać ekspozycję na pochodne powyżej wartości aktywów funduszu.

14. Czy fundusz zdefiniowanej daty może poprzez transakcje na instrumentach pochodnych zabezpieczać ryzyko walutowe?

Fundusz zdefiniowanej daty stosuje zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie oraz przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 37 ust. 18 ustawy o PPK, a także zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych dla funduszy

inwestycyjnych otwartych, a także między innymi art. 116a ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Natomiast art. 116a ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych stanowi, iż specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty stosujący zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego może zawierać umowy mające za przedmiot instrumenty pochodne, jeżeli między innymi taka umowa ma na celu zapewnienie sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu lub ograniczenie ryzyka inwestycyjnego związanego ze zmianą:

- a) kursów, cen lub wartości papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego posiadanych przez fundusz albo papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego, które fundusz zamierza nabyć w przyszłości, w tym umowa pozwala na przeniesienie ryzyka kredytowego związanego z tymi instrumentami finansowymi,
- b) kursów walut w związku z lokatami funduszu,
- c) wysokości stóp procentowych w związku z lokatami w depozyty, dłużne papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego oraz aktywami utrzymywanymi na zaspokojenie bieżących zobowiązań funduszu.

Tym samym wskazać należy, iż fundusz zdefiniowanej daty może poprzez transakcje na instrumentach pochodnych zabezpieczać ryzyko walutowe związane z lokatami tego funduszu.

15. Jak ustalać okres 3-miesięcznego zatrudnienia określonego w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK? Przykład: Pracownik został zatrudniony ponownie 3 sierpnia 2019 r. (u pracodawcy zatrudniającego powyżej 250 pracowników). W pierwszym półroczu 2019 roku wykonywał pracę na rzecz danego podmiotu przez okres 3 miesięcy. Czy należy ustalić okres zatrudnienia od 1 lipca 2019 r., czy uwzględnić również okresy wcześniejsze? Czy okres zatrudnienia, o którym mowa m.in. w art. 16 ustawy o PPK, dla umów o pracę będzie liczony „potocznie”?

Zgodnie z art. 134 ust. 2 ustawy o PPK, okres zatrudnienia nie ma znaczenia w przypadku osób zatrudnionych w dniu, od którego znajduje zastosowanie ustawa o PPK do danego podmiotu zatrudniającego. Tym samym, w podmiotach zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 250 osób zatrudnionych według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. - dla osób zatrudnionych 1 lipca 2019 roku w tym podmiocie termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK nie jest zależny od upływu 3-miesięcznego okresu zatrudnienia w tym podmiocie. Natomiast dla każdej osoby zatrudnionej po dacie, od której dany podmiot zatrudniający ma obowiązek stosować ustawę o PPK, umowa o prowadzenie PPK zawierana jest po upływie 3 miesięcznego okresu zatrudnienia w danym podmiocie zatrudniającym liczonego w okresie 12 miesięcy poprzedzających pierwszy dzień zatrudnienia (art. 16 ust. 1 ustawy). Na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy do okresu zatrudnienia, o którym mowa powyżej, wlicza się okresy zatrudnienia z poprzednich 12 miesięcy, które miały miejsce w podmiocie zatrudniającym, a także okresy zatrudnienia w innych podmiotach zatrudniających, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podmiot zatrudniający jest następcą prawnym w stosunkach prawnych nawiązanych przez podmiot zatrudniający, który poprzednio zatrudniał osobę zatrudnioną.

Jednak dla osób zatrudnionych po dniu objęcia danego podmiotu zatrudniającego przepisami ustawy o PPK, zgodnie z art. 134 ust. 1 tej ustawy, do terminu zawarcia przez niego umowy o prowadzenie PPK (okres przejściowy), art. 16 tej ustawy będzie miał zastosowanie tylko jeśli chodzi o wymóg posiadania przez osobę zatrudnioną określonego w tym przepisie okresu zatrudnienia. Termin na zawarcie umowy o prowadzenie ustalany dla nich będzie natomiast zgodnie z art. 134 ust. 2 ustawy (będzie taki sam jak dla osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym w dniu, w którym ustawa zaczyna mieć do niego zastosowanie).

Okres zatrudnienia, o którym mowa w art. 16 należy liczyć w sposób wynikający z prawa pracy w przypadku umów regulowanych Kodeksem pracy i zgodnie z prawem cywilnym w przypadku umów regulowanych Kodeksem cywilnym.

16. Czy jeżeli podmiot zatrudniający nie finansuje wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego, a uczestnik PPK finansuje wpłaty do PPK, to pomimo tego, że wpłaty są finansowane przez uczestnika ochrona ubezpieczeniowa pozostaje zawieszona?

Jeżeli uczestnik zadeklaruje, że będzie sam finansował wpłaty do PPK, pomimo wystąpienia przesłanki z art. 25 ust. 4 ustawy o PPK po stronie podmiotu zatrudniającego, uczestnikowi nadal przysługuje ochrona ubezpieczeniowa.

17. 1. Jak będą egzekwowane środki od kogoś, kto wypłacił środki z PPK na wkład własny? Np. uczestnik wypłacił 30 tys. z PPK i nie posiada tej kwoty - czy będzie prowadzona egzekucja komornicza? Kto będzie w tej sytuacji wierzycielem? 2. Kto będzie ustalał wysokość rat i kto będzie pilnował, czy są spłacane? 3. Czy przepis, zgodnie z którym środki z PPK (poza alimentami) nie podlegają egzekucji dotyczy też dochodzenia zwrotu środków wypłaconych z PPK na pokrycie wkładu własnego? 4. Czy ktokolwiek kontroluje, czy wypłata środków z PPK faktycznie jest przeznaczana na wkład własny? Czy instytucja finansowa przekazuje do banku czy na konto bankowe uczestnika PPK?

Ad. 1. Zgodnie z art. 98 ustawy o PPK, który określa zasady wykorzystania środków zgromadzonych na rachunku PPK na pokrycie wkładu własnego, uczestnik dokonujący takiej wypłaty środków z PPK jest zobowiązany do zwrotu wypłaconych środków na rachunek PPK. Z przepisów wynika, że w przypadku niedokonania ich zwrotu w ustalonym w umowie terminie uczestnik będzie zobowiązany zapłacić podatek od zysków kapitałowych od kwoty niedokonanego w terminie zwrotu. Należy jednak zwrócić uwagę, że instytucja finansowa, z którą została zawarta umowa, powinna monitorować spłaty rat oraz jest zobowiązana do podejmowania działań mających na celu dochodzenie zwrotu przez uczestnika PPK wypłaconych środków. Ponadto

umowa może przewidywać postanowienia zabezpieczające zwrot przez uczestnika środków do PPK w terminie.

Ad. 2. Zasady i terminy zwrotu wypłaconych z PPK środków, w tym tzw. raty, będzie określała umowa zawarta z wybraną instytucją finansową przed dokonaniem wypłaty tych środków. Umowa taka powinna określać również procedurę, która powinna być stosowana w razie nieterminowej zapłaty tzw. rat. Instytucja finansowa, z którą została zawarta umowa powinna monitorować spłaty rat i podejmować działania mające na celu zapewnienie terminowej ich spłaty.

Ad. 3. Przepis art. 95 ustawy o PPK mówiący o tym, że środki zgromadzone na rachunku PPK nie podlegają egzekucji, z wyłączeniem roszczeń alimentacyjnych w ogóle nie dotyczy dochodzenia zwrotu wypłaconych z PPK środków w celu pokrycia wkładu własnego, a wyłącznie środków zgromadzonych na rachunku PPK.

Ad. 4. Instytucja przekazuje środki:

- a. na rachunek uczestnika – jeśli środki mają być przeznaczone na pokrycie wkładu własnego w związku z budową/przebudową budynku mieszkalnego,
- b. na rachunek zbywcy prawa własności budynku/lokalu/gruntu – jeśli środki mają być przeznaczone na pokrycie wkładu własnego w związku z nabyciem prawa własności budynku/lokalu/gruntu.

Przepisy określają wyłącznie obowiązek oznaczenia w umowie z instytucją finansową inwestycji, która ma być sfinansowana z kredytu i nie regulują kwestii weryfikacji, czy środki z PPK rzeczywiście są przeznaczone na pokrycie wkładu własnego. Jednakże, uczestnik ubiegający się o zawarcie umowy z instytucją finansową, na podstawie której otrzyma wypłatę środków z PPK, przed zawarciem umowy składa bezpośrednio instytucji finansowej wniosek o zawarcie takiej umowy. Przepisy nie regulują treści tego wniosku, jednakże nie ma przeszkód, aby oczekiwać, że we wniosku tym uczestnik wykaże/ uprawdopodobni cel, na który zamierza przeznaczyć środki z PPK chociażby przez przedłożenie wraz z wnioskiem promesy kredytowej.

18. 1. Czy jeśli uczestnik dokona zwrotu/wypłaty transferowej może nadal oszczędzać w PPK? 2. Czy jeśli uczestnik dokona zwrotu/wypłaty transferowej z rachunku PPK jest uprawniony do otrzymania następnie dopłaty rocznej (spełnił warunki do jej uzyskania)? 3. Czy jest dopuszczalny częściowy zwrot/częściowa wypłata transferowa?

Ad. 1. Tak, dokonanie zwrotu/wypłaty transferowej środków zgromadzonych na rachunku PPK nie stanowi przeszkody do dalszego oszczędzania w tym samym PPK. Rachunek PPK, z którego dokonano zwrotu/wypłaty transferowej nadal jest dla uczestnika prowadzony i wpłaty są wznawiane co 4 lata.

Ad. 2. Tak, jeśli przed dokonaniem zwrotu/wypłaty transferowej spełnił warunki do uzyskania dopłaty rocznej, nie ma przeszkód, aby ją otrzymał nawet jeśli jej przekazanie na rachunek PPK nastąpi po dokonaniu zwrotu/wypłaty transferowej.

Ad. 3. Nie, nie są dopuszczalne.

19. Czy świadczenia inne niż wynagrodzenie w postaci pieniężnej (w naturze), np. wynajem mieszkania osobie zatrudnionej stanowią podstawę naliczenia wpłat do PPK?

W myśl § 1 rozporządzenia ministra pracy i polityki socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1949) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągnany z tytułu zatrudnienia, z zastrzeżeniem:

- art. 18 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych tj. w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wskazanych w art. 6 ust.1 pkt 1-3 nie uwzględnia się wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub

odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz zasiłków z ubezpieczeń społecznych,

- § 2 ust. 1 rozporządzenia z 18 grudnia 1998 r., który wskazuje przychody nie stanowiące podstawy wymiaru składek, nie wymieniając wśród nich przychodów z tytułu świadczeń w naturze (np. w postaci wynajmu mieszkania).

Za przychody m.in. ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń. Wartość pieniężną świadczenia niepieniężnego (w naturze) ustala się na podstawie § 3 powołanego rozporządzenia. Wobec powyższego należy uznać, że wartość świadczeń w naturze, w tym udostępnienie lokalu mieszkalnego, stanowi przychód ze stosunku pracy, który należy wliczyć do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, od której to podstawy nalicza się wpłatę do PPK.

20. Czy dopuszczalne jest utworzenie funduszu o zdefiniowanej dacie 2020?

Przy ocenie dopuszczalności utworzenia funduszu zdefiniowanej daty o zdefiniowanej dacie przypadającej w 2020 roku należy wziąć pod uwagę przepisy art. 38, 39, 40, 136 ustawy o PPK.

Z art. 38 ust. 1 ustawy o PPK wynika, że towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE lub pracownicze towarzystwo emerytalne zarządzające wybraną instytucją finansową lub zakład ubezpieczeń będący wybraną instytucją finansową są obowiązane zarządzać odpowiednio funduszami inwestycyjnymi albo funduszami emerytalnymi w liczbie odpowiadającej co najmniej liczbie ograniczeń poziomu ryzyka inwestycyjnego, o którym mowa w art. 40 ust. 1, stosującymi odmienne zasady polityki inwestycyjnej uwzględniające różny wiek uczestników PPK, zwanymi dalej „funduszami zdefiniowanej daty”.

Art. 38 ust. 5 ustawy o PPK stanowi, że towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń tworzy

fundusz zdefiniowanej daty ze zdefiniowaną datą funduszu przypadającą co 5 lat dla kolejnych pięcioletnich przedziałów roczników.

Art. 136 ust. 1 ustawy o PPK stanowi, że towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń tworzy fundusz zdefiniowanej daty ze zdefiniowaną datą funduszu przypadającą w roku 2025, który przeznaczony jest dla osób urodzonych w latach 1963–1967.

W myśl art. 39 oraz art. 2 pkt 7 ustawy o PPK przepisy te będą miały zastosowanie także do subfunduszy zdefiniowanej daty oraz ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych.

Z powyższych przepisów czytanych łącznie wynika, że TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń powinno utworzyć 8 funduszy zdefiniowanej daty, dla każdego kolejnych pięcioletnich przedziałów roczników, przy czym funduszem z najwcześniejszą zdefiniowaną datą, dla osób urodzonych w latach 1963–1967, powinien być fundusz ze zdefiniowaną datą przypadającą w roku 2025.

Zatem TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń powinny utworzyć 8 funduszy zdefiniowanej daty ze zdefiniowanymi datami przypadającymi kolejno w 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050, 2055, 2060.

Utworzenie funduszy inwestycyjnych w zdefiniowanych datach przypadających w latach wskazanych powyżej jest konieczne do wykazania spełniania przez TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń wymogu, o którym mowa w art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o PPK, warunkującego możliwość umieszczenia tego podmiotu w ewidencji PPK.

Jednocześnie należy wskazać, że dopuszczalne jest utworzenie funduszu zdefiniowanej daty o zdefiniowanej dacie przypadającej w 2020 roku.

Utworzenie takiego funduszu może być korzystne dla uczestników PPK, bowiem taki fundusz wcześniej niż pozostałe osiągnie swoją zdefiniowaną datę, a zatem wcześniej będzie zobowiązany do stosowania najbardziej ostrożnych zasad inwestycyjnych, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK.

Co do zasady fundusz ze zdefiniowaną datą przypadającą w 2020 roku mógłby zostać utworzony dla osób urodzonych przed 1963 rokiem.

Dodatkowo część uczestników PPK urodzonych w roku 1963 lub później może być zainteresowana uczestnictwem w funduszu, którego polityka inwestycyjna będzie bardziej ostrożna niż ta, którą zobowiązany jest stosować fundusz właściwy dla wieku tych uczestników.

Z takiej możliwości uczestnicy urodzeni w roku 1963 lub później będą mogli skorzystać poprzez złożenie zlecenia konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa funduszu/subfunduszu właściwego dla wieku uczestnika na jednostki uczestnictwa funduszu/ subfunduszu zdefiniowanej daty przypadającej w roku 2020.

Jednakże utworzenie funduszu ze zdefiniowaną datą przypadającą w 2020 roku ma charakter fakultatywny. Taki fundusz nie może być wskazany, przy ubieganiu się przez TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń o umieszczenie w ewidencji PPK, jako fundusz zdefiniowanej daty, którego utworzenie pozwoli na spełnienie przez TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne czy zakład ubezpieczeń warunków, określonych w art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o PPK.

21. Czy zapis określony w art. 100 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych może być w przypadku UFK wprowadzony w regulaminie UFK, który jest dokumentem najbliższym statutowi funduszu? Czy będzie skutkowało to możliwością niestosowania ograniczenia z art. 100 ust. 1 tej ustawy? Czy poprzez analogię to samo dotyczy reszty artykułów z ustawy o funduszach inwestycyjnych umożliwiającą niestosowanie niektórych limitów inwestycyjnych poprzez odpowiednie zapisy w statutach funduszu?

Zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy o PPK, fundusz zdefiniowanej daty stosuje zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie o PPK oraz przepisach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy, a także zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych dla funduszy inwestycyjnych otwartych, przepisy art. 113 ust. 4, art. 116a i art. 116b tej ustawy oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 116d tej ustawy w zakresie, w jakim dotyczą specjalistycznych funduszy

inwestycyjnych otwartych stosujących zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego, jeżeli co innego nie wynika z ustawy o PPK.

Uregulowanie w ustawie o PPK zasad dokonywania lokat przez fundusze zdefiniowanej daty miało na celu wprowadzenie jednolitych zasad prowadzenia polityki inwestycyjnej przez wszystkie fundusze zdefiniowanej daty bez względu na sektor oraz formę prawną, w jakiej te fundusze działają. W związku z tym, że Ubezpieczeniowe Fundusze Kapitałowe nie posiadają osobowości prawnej, polityka inwestycyjna UFK jest uregulowana w regulaminie, o którym mowa w art. 23 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Zatem ilekroć przepisy ustawy o funduszach inwestycyjnych wprowadzają zasadę, że możliwe jest stosowanie przez fundusz mniej restrykcyjnych zasad prowadzenia polityki inwestycyjnej pod warunkiem określenia takiej możliwości w statucie funduszu oraz wskazania w statucie wymaganych przez ustawę elementów koniecznych do skorzystania z takich mniej restrykcyjnych zasad prowadzenia polityki inwestycyjnej, w przypadku UFK należy rozumieć przez to, że UFK będą mogły stosować takie mniej restrykcyjne zasady inwestycyjne, jeśli taka możliwość zostanie przewidziana w regulaminie, o którym mowa w art. 23 ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz regulamin ten będzie określał wszystkie wymagane przez ustawę elementy konieczne do skorzystania z takich mniej restrykcyjnych zasad prowadzenia polityki inwestycyjnej. Jednocześnie należy zauważyć, że zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o PPK, do funduszy zdefiniowanej daty oraz zarządzających nimi TFI, PTE, pracowniczych towarzystw emerytalnych lub zakładów ubezpieczeń w zakresie nie uregulowanym w ustawie o PPK stosuje się przepisy odpowiednio ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Zgodnie z przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej zmiana w/w regulaminu nie wymaga uzyskania zezwolenia Komisji.

Zasady powyższe mają zastosowanie do art. 100 ust. 3 oraz pozostałych przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych umożliwiających

niestosowanie niektórych limitów inwestycyjnych poprzez odpowiednie zapisy w statutach funduszu.

22. Czy instytucje finansowe mogą odmówić zawarcia umowy o zarządzanie PPK?

Zgodnie z art. 8 ust. 7 ustawy o PPK fundusz zdefiniowanej daty zarządzany przez wyznaczoną instytucję finansową nie może odmówić zawarcia umowy zarządzania PPK. Takiego zastrzeżenia nie ma w przypadku innych instytucji finansowych co oznacza, że mogą one odmówić podmiotowi zatrudniającemu zawarcia umowy o zarządzanie.

23. Czy wpłaty do PPK finansowane przez podmiot zatrudniający stanowią podstawę do naliczenia składek na ubezpieczenia chorobowe, wypadkowe, zdrowotne oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych?

Zgodnie z art. 26 ust. 5 ustawy o PPK wpłaty finansowane przez podmiot zatrudniający nie są wliczane do wynagrodzenia stanowiącego podstawę ustalenia wysokości obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Tym samym, nie stanowią również podstawy do naliczenia składek na ubezpieczenie chorobowe, wypadkowe, zdrowotne oraz składek na fundusze pozaubezpieczeniowe (Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych oraz Fundusz Emerytur Pomostowych).

24. Czy obowiązek identyfikacji osób, w imieniu których podmiot zatrudniający powinien zawrzeć umowę o prowadzenie PPK, będzie spoczywał na podmiocie zatrudniającym, który będzie aktualizował listę uczestników stanowiącą załącznik do tej umowy?

Ta kwestia nie jest uregulowana w przepisach. Należy jednak przyjąć, że wyłącznie podmiot zatrudniający posiada aktualną wiedzę o stanie zatrudnienia oraz okresie zatrudnienia osób zatrudnionych. Z uwagi na powyższe zasadnym jest przyjęcie, że aktualizacja listy osób zatrudnionych będących uczestnikami PPK będzie leżała po stronie podmiotu zatrudniającego.

25. Czy jest możliwy zbiorczy rachunek do wpłat dla wszystkich subfunduszy w przypadku SFIO zdefiniowanej daty?

Tak, pieniądze z nabyć trafiłyby na zbiorczy rachunek należący do funduszu inwestycyjnego, który następnie rozdzielałby te środki na subfundusze.

26. Jaka powinna być forma składania wniosków o zwrot, jeśli ustawa tego nie określa?

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 5 ustawy o PPK umowa o zarządzanie określa m.in. warunki, terminy i sposób dokonania zwrotu. A zatem umowa o zarządzanie powinna określać warunki realizacji zwrotu, w tym formę/miejsce składania wniosków. W sprawach dotyczących PPK uczestnik PPK składa oświadczenia woli w postaci elektronicznej lub w innej postaci, jeżeli w umowie o zarządzanie PPK tak określono. To oznacza, że również wniosek o zwrot uczestnik składa instytucji finansowej co do zasady w formie elektronicznej, chyba że umowa o zarządzanie będzie przewidywała inną formę.

27. W jaki sposób uczestnik PPK będzie składał bezpośrednio wnioski do instytucji finansowej? Czy będzie miał własne konto internetowe (na portalu PPK)?

Uczestnik nie będzie miał indywidualnego konta internetowego na portalu PPK. Wnioski powinny być przekazywane przez uczestnika bezpośrednio do

instytucji finansowej. Sposób, w jaki powinny być przekazywane, powinny wskazać instytucje finansowe.

28. Jak ma wyglądać naliczanie i odprowadzanie wpłat do PPK dla osób zatrudnionych, którym wynagrodzenie wypłacane jest do 10. dnia następnego miesiąca?

Odnosząc się do kwestii terminu dokonywania wpłat do PPK, należy wskazać, że zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o PPK, wpłat do PPK dokonuje się począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK – niezależnie od tego, czy nastąpiło to w wyniku działań podmiotu zatrudniającego, czy też z mocy prawa.

Określone w tym przepisie wyrażenie „wpłat dokonuje się” oznacza czynność techniczną, polegającą na przekazaniu określonej wysokości środków finansowych na konto wybranej instytucji finansowej. W sytuacji, gdy umowa o prowadzenie PPK zostanie zawarta w listopadzie 2019 r., osoba zatrudniona już w tym miesiącu staje się uczestnikiem PPK, za którego – w przypadku braku złożenia przez niego deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat – wpłaty będą musiały zostać dokonane. W takim przypadku, jeżeli wynagrodzenie za listopad zostanie wypłacone w listopadzie, wpłaty do PPK będą dokonywane od grudnia 2019 r., zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy o PPK, do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostały obliczone i pobrane, czyli pierwsze wpłaty do PPK dla tej osoby zatrudnionej zostaną dokonane najpóźniej 15 grudnia 2019 r. Jeżeli zaś wynagrodzenie za listopad zostanie wypłacone w grudniu, termin dokonania wpłat do PPK ulega odpowiedniemu przesunięciu o miesiąc.

29. Kiedy mogą zostać wypłacone najwcześniej/najpóźniej wpłaty do PPK w przypadku podmiotów zatrudniających do których ustawę o PPK stosuje się od 1 lipca 2019 roku?

Najwcześniejsze wpłaty do PPK – sierpień 2019 roku

Pierwsze wpłaty do PPK dla osób zatrudnionych w imieniu i na rzecz których zostały zawarte umowy o prowadzenie PPK w lipcu 2019 roku i którym po ich zawarciu jeszcze w lipcu 2019 roku zostało wypłacone wynagrodzenie, należy obliczyć w terminie wypłaty wynagrodzenia i odprowadzić na rachunek PPK w okresie od 1 do 15 sierpnia 2019 roku. Jeżeli zaś pierwsze wynagrodzenie po zawarciu umowy o PPK zostanie wypłacone dopiero w sierpniu 2019 roku, termin dokonania wpłat do PPK ulega odpowiedniemu przesunięciu o 1 miesiąc.

Najpóźniejsze wpłaty do PPK - grudzień 2019/styczeń 2020 roku

Pierwsze wpłaty do PPK dla osób zatrudnionych w imieniu i na rzecz których zostały zawarte umowy o prowadzenie PPK w listopadzie 2019 roku i którym po ich zawarciu w listopadzie 2019 roku zostało wypłacone wynagrodzenie, należy obliczyć w terminie wypłaty wynagrodzenia i odprowadzić na rachunek PPK najpóźniej w okresie od 1 do 15 grudnia 2019 roku. Jeżeli zaś pierwsze wynagrodzenie po zawarciu umowy o PPK zostanie wypłacone dopiero w grudniu 2019 roku, termin dokonania wpłat do PPK ulega odpowiedniemu przesunięciu o miesiąc.

30. Czy zmiana umowy o zarządzanie wymaga zgody zakładowej organizacji związkowej lub reprezentacji osób zatrudnionych?

W tym przypadku należałoby zastosować wykładnię celowościową i uzgodnić zmianę tej umowy z zakładową organizacją związkową lub inną reprezentacją osób zatrudnionych. Warunki zmiany tej umowy powinny wynikać z treści samej umowy.

31. Czy obowiązek zawarcia umów o zarządzanie PPK dotyczy również tych podmiotów zatrudniających, którym wszystkie osoby zatrudnione złożyły przed upływem ostatecznego terminu na podpisanie tej umowy rezygnację z dokonywania wpłat?

Tak - obowiązek zawarcia umów o zarządzanie PPK dotyczy również podmiotów zatrudniających, którym wszystkie osoby zatrudnione złożyły wcześniej rezygnację z dokonywania wpłat. Decyzje osób zatrudnionych w zakresie dokonywania wpłat nie mają tu znaczenia (z wyjątkiem mikroprzedsiębiorców).

32. Czy obligatoryjną daną identyfikującą uczestnika PPK jest jego adres poczty elektronicznej?

Art. 4 ust. 1 ustawy o PPK wprowadza zasadę, że uczestnik składa oświadczenia woli w postaci elektronicznej, jednakże umowa o zarządzanie może umożliwić ich składanie również w formie papierowej. Z tego względu należy uznać, że adres poczty elektronicznej nie stanowi obligatoryjnej danej uczestnika PPK, której podanie jest niezbędne przy zawieraniu dla niego umowy o prowadzenie PPK.

33. W jakich terminach powinny zostać zawarte umowy o prowadzenie PPK i umowy o zarządzanie PPK?

Umowę o zarządzanie PPK podmiot zatrudniający zawiera z instytucją finansową (art. 7 ust. 1 i 2), nie później niż na 10 dni roboczych przed dniem, w którym w stosunku do pierwszej osoby zatrudnionej jest obowiązany zawrzeć umowę o prowadzenie PPK (art. 8 ust. 1). Umowa o zarządzanie PPK określa m.in. warunki i tryb zawierania przez podmiot zatrudniający umów o prowadzenie PPK (art. 10 ust. 1 pkt 3).

Z instytucjami finansowymi, z którymi podmiot zatrudniający zawarł umowę o zarządzanie PPK, podmiot zatrudniający zawiera w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych w podmiocie zatrudniającym umowę o prowadzenie PPK (art. 14 ust. 1 i 2). Stosownie do art. 16 ust. 1 ustawy o PPK, umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych, co do zasady, zawiera się po upływie trzeciego miesiąca ich zatrudnienia w podmiocie zatrudniającym, nie

później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia.

Wpłaty do PPK dokonuje się, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK (art. 28 ust. 1).

Obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK i umów o prowadzenie PPK nałożony jest na podmioty zatrudniające stopniowo, w zależności od liczby osób zatrudnionych. Ustawę o PPK, która, w myśl art. 144 wchodzi w życie, co do zasady, z dniem 1 stycznia 2019 r., zgodnie z art. 134 ust. 1, stosuje się:

1. od 1 lipca 2019 r. – do podmiotów zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 250 osób zatrudnionych według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.,
2. od 1 stycznia 2020 r. – do podmiotów zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 50 osób zatrudnionych według stanu na dzień 30 czerwca 2019 r.,
3. od 1 lipca 2020 r. – do podmiotów zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 20 osób zatrudnionych według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.,
4. od 1 stycznia 2021 r. – do pozostałych podmiotów zatrudniających.

Art. 134 ust. 2 ustawy o PPK ustanawiający termin zawarcia umów o prowadzenie PPK, w odróżnieniu od ww. zasady zawartej w art. 16 ustawy o PPK i wskazującej na „3 miesiące zatrudnienia”, posługuje się pojęciem „3 miesięcy”. Termin 3 miesięcy liczony jest od dnia odpowiednio: 1 lipca 2019 r., 1 stycznia 2020 r., 1 lipca 2020 r. i 1 stycznia 2021 r. Mając na uwadze dyspozycję art. 110 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025, z późn. zm.), dalej: „k.c.”, który, w przypadku braku regulacji określającej sposób obliczania terminu oznaczonego ustawą, każe stosować w tym zakresie przepisy kodeksu cywilnego, zastosować należy art. 112 k.c. Zgodnie z tym przepisem, termin oznaczony w miesiącach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca. Termin 3 miesięcy, o którym mowa w art. 134 ust. 2 ustawy

o PPK upływa zatem odpowiednio z dniem: 1 października 2019 r., 1 kwietnia 2020 r., 1 października 2020 r. i 1 kwietnia 2021 r.

Uwzględniając wynikający z tego przepisu obowiązek zawarcia umów o prowadzenie PPK w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po upływie tych terminów oraz kierując się zasadami kodeksu cywilnego, w myśl których termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia (art. 111 § 1), a jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą (art. 115), umowy o prowadzenie PPK należy zawrzeć odpowiednio do dnia: 12 listopada 2019 r., 11 maja 2020 r., 10 listopada 2020 r. i 10 maja 2021 r.

Umowy o zarządzanie PPK, stosownie do art. 134 ust. 3 ustawy o PPK, należy natomiast zawrzeć nie później niż 10 dni roboczych przed upływem tych terminów, tj. odpowiednio do dnia: 25 października 2019 r., 24 kwietnia 2020 r., 27 października 2020 r. i 23 kwietnia 2021 r.

Wyjątek od wskazanych reguł dotyczy podmiotów zatrudniających należących do jednej grupy kapitałowej – podmioty te, zgodnie z art. 134 ust. 4 ustawy o PPK, uprawnione są do zawierania umów o zarządzanie PPK i umów o prowadzenie PPK w terminie, w którym ustawa o PPK ma zastosowanie w stosunku do podmiotu zatrudniającego, który zatrudnia największą liczbę osób zatrudnionych w tej grupie kapitałowej. Ustawa o PPK pozwala zatem na wcześniejsze zawarcie umów o zarządzanie PPK i umów o prowadzenie PPK tym podmiotom zatrudniającym, które ze względu na liczbę osób zatrudnionych, musiałyby czekać z tymi czynnościami na termin stosowania do nich ustawy o PPK. Podmioty zatrudniające mogą, ale nie muszą skorzystać z tego rozwiązania.

Oznacza to, że podmiot zatrudniający, który zatrudnia według stanu na 31 grudnia 2018 r. 100 osób zatrudnionych, ustawę o PPK stosować będzie od 1 stycznia 2020 r., o ile 30 czerwca 2019 r. zatrudniać będzie co najmniej 50 osób zatrudnionych. Umowy o prowadzenie PPK zobowiązany będzie zawrzeć do dnia 11 maja 2020 r., a umowę o zarządzanie PPK – do 24 kwietnia 2020 r. Jeżeli ten podmiot zatrudniający należy do grupy kapitałowej z podmiotem zatrudniającym, który zatrudnia według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. co

najmniej 250 osób zatrudnionych, to umowy o prowadzenie PPK będzie mógł zawrzeć do 12 listopada 2019 r., a w związku z tym umowę o zarządzanie PPK – do 25 października 2019 r.

Analiza przepisów przejściowych i końcowych ustawy o PPK skłania do przyjęcia, że najwcześniejszym terminem obowiązywania jej regulacji wobec podmiotów zatrudniających jest dzień 1 lipca 2019 r., od którego z kolei należy liczyć maksymalny termin zawarcia umów o zarządzanie PPK i umów o prowadzenie PPK.

34. Jaką datę uznaje się za datę zawarcia umowy o prowadzenie PPK? Datę przekazania listy uczestników PPK (pliku zgłoszeniowego)?

Za datę zawarcia umowy o prowadzenie PPK należy uznać datę przyjęcia przez instytucję finansową oświadczenia woli złożonego przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej bez zastrzeżenia zmiany lub uzupełnienia jego treści. W związku z tym, że umowa o prowadzenie PPK ma indywidualny charakter w odniesieniu do poszczególnych osób zatrudnionych w danym podmiocie zarządzającym zawarcie umowy o prowadzenie PPK dla poszczególnych osób może nastąpić w innej dacie tj.:

1. datą zawarcia umowy o prowadzenie PPK w odniesieniu do osób zatrudnionych, w imieniu i na rzecz których podmiot zatrudniający zawrze umowę o prowadzenie PPK w terminie wynikającym z art. 134 ustawy o PPK – jest data przyjęcia przez instytucję finansową oświadczenia woli złożonego przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej (uczestników wskazanych na liście osób, o której mowa w art. 14 ust. 1 zdanie drugie),
2. datą zawarcia umowy o prowadzenie PPK w odniesieniu do osób zatrudnionych, w imieniu na rzecz których pracodawca zawrze umowę o prowadzenie PPK zatrudnianych w trakcie funkcjonowania PPK w podmiocie zatrudniającym - data przyjęcia przez instytucję finansową oświadczenia woli złożonego przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz

danych osób zatrudnionych (np. w postaci pliku zgłoszeniowego, jeżeli strony umowy tak uzgodniły)

3. w stosunku do osób, o których mowa w art. 17, wobec których podmiot zatrudniający nie wywiązał się z obowiązku zawarcia umowy w terminie wynikającym z przepisów - datą zawarcia ich umowy o prowadzenie PPK będzie – z mocy prawa – pierwszy dzień po 10-tym dniu miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy od zatrudnienia (zatrudnienie – 1 stycznia, data zawarcia umowy o prowadzenie PPK – 11 kwietnia, o ile nie było przerw w zatrudnieniu).

35. Czy należy zachować okres co najmniej 10 dni roboczych odstępu pomiędzy zawarciem umowy o prowadzenie PPK i umowy o zarządzanie PPK? Czy umowę o zarządzanie PPK i umowę o prowadzenie PPK można zawrzeć tego samego dnia?

Pomiędzy zawarciem umowy o zarządzanie PPK i umowy o prowadzenie PPK wymagane jest zachowanie odstępu czasu co najmniej 10 dni roboczych.

Powyższe wynika z treści art. 8 ust. 1 ustawy o PPK, który wskazuje, że umowę o zarządzanie PPK zawiera się nie później niż na 10 dni roboczych przed dniem, w którym w stosunku do pierwszej osoby zatrudnionej jest obowiązany zawrzeć umowę o prowadzenie PPK. Ponadto, art. 134 ust. 3 ustawy o PPK stanowi, że umowy o zarządzanie podmiot zatrudniający zawiera nie później niż 10 dni roboczych przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 2 (terminu zawarcia umowy o prowadzenie PPK). Oznacza to, że niezbędne jest zachowanie okresu co najmniej 10 dni roboczych pomiędzy datą zawarcia umowy o prowadzenie PPK i umowy o zarządzanie PPK. Umowę o prowadzenie PPK zawiera się po upływie co najmniej 10 dni roboczych po zawarciu umowy o zarządzanie PPK. Umów tych nie można zawrzeć tego samego dnia.

36. Czy osoby zatrudnione, które ukończyły 70. rok życia, mogą przystąpić do PPK?

Osoby, które ukończyły 70. rok życia, nie mogą przystąpić do PPK.

37. Czy w funduszach zdefiniowanej daty przychody uzyskane z dywidendy (wyłączanych przez spółki wchodzących w skład danego funduszu) są reinwestowane czy wypłacane bezpośrednio dla uczestnika PPK? Czy istnieje dowolność po stronie zarządzających?

Przepisy ustawy o PPK nie odnoszą się do przedmiotowej kwestii, a zatem aspekt ten powinien podlegać analizie w obrębie przepisów odpowiednich ustaw sektorowych, zgodnie z którymi działają fundusze zdefiniowanej daty, jednakże przez pryzmat założeń i celów ustawy o PPK, a w szczególności z uwzględnieniem postanowień rozdziału 15 tej ustawy.

W odniesieniu do funduszy inwestycyjnych należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 12 ustawy o funduszach inwestycyjnych (dalej "UFI") statut funduszu inwestycyjnego, może przewidywać wypłacanie dochodów bez odkupywania jednostek uczestnictwa i określać zasady wypłacania dochodów funduszu inwestycyjnego uczestnikom funduszu.

Zgodnie z art. 21 UFI dochodami funduszu inwestycyjnego są przychody z lokat netto funduszu inwestycyjnego lub zrealizowany zysk (strata) ze zbycia lokat. Natomiast § 18 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych, precyzuje, iż przychody z lokat obejmują w szczególności:

1. dywidendy i inne udziały w zyskach;
2. przychody odsetkowe;
3. przychody związane z posiadaniem nieruchomości;

4. dodatkowo saldo różnic kursowych powstałe w związku z wyceną środków pieniężnych, należności oraz zobowiązań w walutach obcych.

Stosowanie art. 18 ust. 1 pkt 12 UFI nie zostało wyłączone względem specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego (lub subfunduszu) będącego funduszem zdefiniowanej daty, o którym mowa w art. 38 ustawy o PPK. Fakt ten uprawniałby do wniosku, iż dywidendy można byłoby zakwalifikować jako dochody funduszu, które mogłyby podlegać wypłacie uczestnikom danego funduszu, oczywiście jeżeli statut danego funduszu przewidywałby taką wypłatę.

Jak wskazano powyżej wypłata dochodu jest materią statutową. Wobec czego ewentualne zasady wypłaty dochodu powinny być precyzyjnie i szczegółowo określone w statucie funduszu inwestycyjnego. Kwestia ta nie powinna zależeć od dyskrecyjnej decyzji TFI zarządzającego danym funduszem.

Powyższy aspekt należy jednak ocenić także pod kątem możliwości wypłaty dochodu w świetle ustawy o PPK. Rozdział 15 tej ustawy regulujący kwestie dotyczące rozporządzania środkami zgromadzonymi w PPK, wypłat, wypłat transferowych i zwrotów środków dokonywany na wniosek uczestnika PPK nie przewiduje instytucji wypłaty dochodu z funduszu zdefiniowanej daty. Jednocześnie art. 94 ustawy o PPK kategorycznie wskazuje, iż uczestnik PPK może rozporządzać środkami zgromadzonymi na jego rachunku PPK jedynie na zasadach określonych w przepisach rozdziału 15.

Art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy o PPK zawiera definicję gromadzenia środków, zgodnie z którą gromadzenie środków obejmuje również zyski z inwestowania środków zgromadzonych w PPK. Co prawda pojęcie „zysków z inwestowania środków zgromadzonych w PPK” nie zostało zdefiniowane, jednakże należy założyć, iż dywidendy będące pożytkami finansowymi z akcji lub udziałów znajdujących się w aktywach funduszu inwestycyjnego mieszczą się w tym pojęciu.

Tym samym, w świetle przepisów rozdziału 15 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy o PPK należy przyjąć, iż pierwszeństwo w tym przypadku znajdują przepisy ustawy o PPK wyłączające możliwość wypłaty dochodu przez SFIO będący funduszem zdefiniowanej daty.

Abstrahując od powyższych rozważań, odnosząc się do istoty pytania wskazać należy, iż dywidendy jako przychody z lokat funduszu, wchodzą do aktywów funduszu (stosownie do definicji zawartej w art. 3 ust. 1 pkt 12 ustawy o rachunkowości) i mogą być reinwestowane przez fundusz stosownie do polityki inwestycyjnej obranej przez dany fundusz inwestycyjny.

W kontekście funduszy emerytalnych podnieść należy, iż UOiFFE nie przewiduje instytucji wypłaty przychodu/dochodu analogicznej do uregulowanej w UFI, a art. 6 ust. 1 UOiFFE jednoznacznie określa, iż składki wpłacone do funduszu, nabyte za nie lub w związku z nimi prawa i korzyści z tych praw stanowią jego aktywa. Wobec czego, dywidendy, będące korzyściami z lokat jak wskazano powyżej, stanowią aktywa funduszu emerytalnego, w tym także funduszu emerytalnego będącego funduszem zdefiniowanej daty w rozumieniu ustawy o PPK i nie mogą podlegać wypłacie uczestnikowi PPK.

W odniesieniu do zakładów ubezpieczeń, ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej w zakresie odnoszącym się do ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych nie reguluje tej kwestii.

W odniesieniu do UFK będących funduszami zdefiniowanej daty, podobnie jak w przypadku SFIO będących funduszami zdefiniowanej daty należy przyjąć, że pierwszeństwo w tym przypadku znajdą przepisy ustawy o PPK wyłączające możliwość wypłaty dochodu przez zakład ubezpieczeń z aktywów UFK będącego funduszem zdefiniowanej daty, zgodnie z którymi, dokonywanie wypłat z PPK następuje wyłącznie w formach przewidzianych w ustawie (wypłata, wypłata z obowiązkiem zwrotu itp.). Ogranicza to możliwość wypłaty dywidend bezpośrednio na rzecz uczestników PPK. Jest jednak zgodne z celem ustawy, określonym w art. 3 ust. 1 ustawy o PPK, którym jest systematyczne gromadzenie oszczędności przez uczestnika PPK z przeznaczeniem na wypłatę po osiągnięciu przez niego 60. roku życia oraz na inne cele określone w ustawie.

38. Ile funduszy/subfunduszy powinno posiadać TFI/PTE/PrTE/ZU, aby zostało umieszczone w Ewidencji PPK?

Z ustawy wynika, że liczba funduszy/subfunduszy powinna odpowiadać co najmniej liczbie ograniczeń poziomu ryzyka inwestycyjnego, o którym mowa w art. 40 ust. 1 ustawy o PPK (5 poziomów). Wynika również (art. 38 ust. 1), że fundusz zdefiniowanej daty tworzy się ze zdefiniowaną datą funduszu przypadającą co 5 lat dla kolejnych pięcioletnich przedziałów roczników. Wobec powyższego zakładając, że uczestnik zaczyna oszczędzanie w PPK w wieku 19 lat, biorąc pod uwagę 5-letnie przedziały rocznikowe odpowiednia liczba funduszy/subfunduszy dla tego uczestnika powinna wynosić 8.

Zatem TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń powinny utworzyć 8 funduszy zdefiniowanej daty ze zdefiniowanymi datami przypadającymi kolejno w 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050, 2055, 2060.

Utworzenie funduszy inwestycyjnych w zdefiniowanych datach przypadających w latach wskazanych powyżej jest konieczne do wykazania spełnienia przez TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń wymogu, o którym mowa w art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o PPK, warunkującego możliwość umieszczenia tego podmiotu w ewidencji PPK.

39. W jaki sposób powinny być traktowane złożone przez uczestnika dyspozycje dotyczące osób uprawnionych w przypadku zmiany przez pracodawcę instytucji zarządzającej PPK?

Dyspozycja dotycząca osób uprawnionych, które po śmierci uczestnika PPK będą miały prawo do otrzymania zgromadzonych przez niego środków na rachunku PPK powinna być składana nowej instytucji finansowej, niezależnie od tego jaka dyspozycja została złożona poprzedniej instytucji finansowej. Jeśli uczestnik przetransferuje środki do nowej instytucji finansowej, złożona poprzedniej instytucji dyspozycja przestaje obowiązywać. Jeśli taki transfer nie zostanie dokonany – do środków zgromadzonych w poprzedniej instytucji należy stosować dyspozycję złożoną tej instytucji. Dyspozycja złożona instytucji finansowej dotyczy wyłącznie środków zgromadzonych na rachunku PPK w tej instytucji, której została złożona, a nie w instytucjach, w których wcześniej były gromadzone środki uczestnika PPK.

Dyspozycja ta jest związana z umową o prowadzenie PPK zawartą na rzecz uczestnika PPK z daną instytucją finansową (art. 21 ustawy o PPK). W ustawie o PPK brak jest podstawy prawnej dla nałożenia na dotychczasową instytucję finansową obowiązku przekazywania otrzymanej dyspozycji instytucji finansowej, do której zostały wypłacone w ramach wypłaty transferowej środki zgromadzone przez uczestnika PPK.

40. Czy w każdym momencie suma części udziałowej i dłużnej musi się sumować do 100%? (W przypadku pozycji w lewarowanym instrumencie pochodnym, suma może przekroczyć 100%).

Podział aktywów funduszu zdefiniowanej daty (dalej „FZD”) na część udziałową i część dłużną nie ma charakteru dychotomicznego.

Podział na część dłużną i udziałową ma na celu ukształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka FZD zmiennego w czasie w zależności od okresu, jaki danemu FZD pozostał do osiągnięcia swojej zdefiniowanej daty. Wobec brzmienia art. 37 ustawy o PPK w oparciu jedynie o definicje części dłużnej i części udziałowej zaproponowane w art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o PPK nie można konstruować zamkniętego katalogu lokat FZD.

Część udziałowa i część dłużna zostały zdefiniowane w taki sposób, iż nie obejmują łącznie wszystkich możliwych na podstawie art. 37 ust. 2 – 4, 6 – 8, 15 ustawy o PPK kategorii lokat FZD. W związku z tym, iż ustawa o PPK nie zabrania lokowania aktywów FZD w kategorii lokat inne niż przypisane do części udziałowej albo części dłużnej, zatem FZD może takie kategorie lokat nabywać bez przypisywania ich do odpowiedniej zdefiniowanej części.

Ponadto z literalnej wykładni art. 40 ust. 1 ustawy o PPK wynika, iż wartość aktywów FZD niepodlegających klasyfikacji ani jako składniki części udziałowej ani części dłużnej, w zależności od fazy życia danego FZD, może kształtować się maksymalnie w granicy od 15% do 30% wartości aktywów FZD.

41. Czy fundusz zdefiniowanej daty może dokonywać lokat w instrumenty niewyszczególnione ani w części dłużnej ani w części udziałowej, w szczególności instrumenty pochodne których instrumentem bazowym są kursy walut?

W zakresie możliwości dokonywania przez FZD lokat w kategorii lokat nieprzypisane ani do części dłużnej ani części udziałowej, stosownie do definicji zawartych w art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o PPK, na pytanie należy odpowiedzieć twierdząco.

Odnosząc się do możliwości lokowania aktywów FZD w instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym są kursy walut, zauważyć należy, iż na mocy art. 37 ust. 2 ustawy o PPK do FZD znajduje zastosowanie art. 116a ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi („UFI”), dopuszczający na zasadach wskazanych w tym przepisie zawieranie umów mających za przedmiot instrumenty pochodne, dla których między innymi bazę stanowią kursy walut.

42. Czy uczestnik PPK może wskazać do dziedziczenia środków z PPK podmiot prawny?

Ustawa o PPK (art. 86 ust.1) przewiduje, że środki i zgromadzone na rachunku PPK zmarłego uczestnika PPK, które nie zostaną przekazane zgodnie z art. 85 ustawy PPK, przekazywane są osobom uprawnionym.

W myśl art. 21 ust. 1 ustawy o PPK uczestnik PPK może wskazać, w formie pisemnej, wybranej instytucji finansowej imiennie jedną osobę lub więcej osób, które jako osoby uprawnione mają po jego śmierci otrzymać, zgodnie z przepisami rozdziału 13, środki zgromadzone na jego rachunku PPK. Zgodnie natomiast z art. 2 pkt 17 ustawy o PPK przez osobę uprawnioną należy rozumieć osobę fizyczną wskazaną przez uczestnika PPK, osobę, o której mowa w art. 832 § 2 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025, 1104, 1629 i 2073), lub spadkobiercę uczestnika PPK, które, na

zasadach określonych w ustawie, otrzymają środki zgromadzone na rachunku PPK przez uczestnika PPK w przypadku jego śmierci.

Oznacza to, że uczestnik PPK, na gruncie ustawy o PPK (art. 21 ust.1) może wskazać jako osobę uprawnioną tylko osobę fizyczną.

W przypadku prowadzenia rachunku PPK przez zakład ubezpieczeń osobami uprawnionymi, jeżeli w chwili śmierci ubezpieczonego nie ma osoby uprawnionej do otrzymania sumy ubezpieczenia, są członkowie najbliższej rodziny ubezpieczonego w kolejności ustalonej w ogólnych warunkach ubezpieczenia, chyba że umowa między zakładem ubezpieczeń a ubezpieczonym, a więc umowa o prowadzenie PPK przewiduje inną kolejność. W tym przypadku zatem również prawa do środków uczestnika PPK zgromadzonych na jego rachunku PPK nie może nabyć osoba prawna.

Osobą uprawnioną, zgodnie z art. 2 pkt 7 ustawy o PPK może być także spadkobierca uczestnika PPK. W takim przypadku znajdują zastosowanie, w stosunku do środków zgromadzonych w PPK zmarłego uczestnika, przepisy ogólne dotyczące dziedziczenia. Kodeks cywilny (art. 927 § 1 k.c.) natomiast przyznaje zdolność dziedziczenia zarówno osobom fizycznym jak i prawnym, stanowiąc tylko w powołanym przepisie, że nie może być spadkobiercą osoba fizyczna, która nie żyje w chwili otwarcia spadku, ani osoba prawna, która w tym czasie nie istnieje.

43. Czy będzie możliwość różnicowania opłaty za zarządzanie w indywidualnej umowie z podmiotem zatrudniającym? Oczywiście opłata nie może być większa niż ta na Portalu, ale czy w drodze indywidualnych ustaleń z podmiotem zatrudniającym instytucja finansowa oferująca PPK będzie mogła zaproponować indywidualne, niższe opłaty za zarządzanie dla danego przedsiębiorstwa?

Zgodnie z ustawą o PPK przy wyborze instytucji finansowej należy wziąć pod uwagę w szczególności warunki zarządzania środkami gromadzonymi w PPK. Chodzi głównie o efektywność tych instytucji w inwestowaniu powierzonego kapitału oraz doświadczenie w zarządzaniu funduszami inwestycyjnymi lub

funduszami emerytalnymi. Wyboru dokonuje się, mając także na uwadze najlepiej rozumiany interes osób zatrudnionych. Możliwe, że kryterium będzie także czynnik kosztowy, a ustawa nakłada maksymalny limit opłaty. Zgodnie z art. 71 ust 1 ustawy PPK, „istotne postanowienia umów o zarządzanie PPK” są umieszczane w Ewidencji PPK. Oznacza to, że w Ewidencji PPK powinny znaleźć się te elementy, które są następnie elementem oferty (art. 61 kc).

Zgodnie z art. 49 ust. 12 ustawy o PPK, towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń stosuje jednolitą metodę obliczania i pobierania wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1 i 3, w tym stawkę tego wynagrodzenia, wobec wszystkich uczestników PPK funduszu zdefiniowanej daty.

Z przepisu tego wynika, że podmiot zarządzający funduszem zdefiniowanej daty nie może od niektórych uczestników pobierać niższego wynagrodzenia za zarządzanie funduszem. Nie może zatem wyodrębniać kategorii jednostek uczestnictwa, które charakteryzowałyby się niższą stawką z tytułu wynagrodzenia za zarządzanie funduszem i przydzielać takich jednostek uczestnikom będącym pracownikami określonego podmiotu zatrudniającego.

Na marginesie należy zauważyć, że wprowadzenie kategorii jednostek uczestnictwa obciążonych różnymi stawkami za wynagrodzenia za zarządzanie funduszem skutkowałoby funkcjonowaniem w funduszu różnych WAN oraz WANCI. W odniesieniu do funduszy emerytalnych czy UFK w ogóle przepisy nie przewidują możliwości wyodrębniania różnych kategorii jednostek uczestnictwa.

44. 1. Czy warunki, o których mowa w art. 59 ust. 1 ustawy o PPK powinny zostać łącznie wykazane tylko przez zagraniczny zakład ubezpieczeń? 2. Czy warunek posiadania co najmniej 3-letniego doświadczenia w prowadzeniu działalności określonej w grupie 3 w dziale I załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, w zakresie oferowania ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym powinien zostać również spełniony przez oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń działający w Polsce, tj. również przez X S.A. Oddział w

Polsce z siedzibą w Y? 3. W jaki sposób zostanie wpisana instytucja finansowa w ewidencji PPK: Z S.A. z siedzibą w państwie członkowskim czy X SA Oddział w Polsce?

Ad 1. Zgodnie z art. 2 pkt 44 ustawy o PPK przez zakład ubezpieczeń rozumie się krajowy zakład ubezpieczeń, zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, główny oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej, o których mowa w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, uprawnione do prowadzenia działalności określonej w dziale I w grupie 3 załącznika do tej ustawy, w zakresie oferowania ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Warunki, o których mowa w art. 59 ust. 1 ustawy o PPK, powinien spełniać zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innym niż Rzeczpospolita Polska, a nie oddział tego zakładu działający na terytorium RP.

Zezwolenie na wykonywanie przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innym niż Rzeczpospolita Polska działalności ubezpieczeniowej udziela właściwy organ nadzoru państwa członkowskiego, w którym zakład ten ma siedzibę.

Zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innym niż Rzeczpospolita Polska może wykonywać na zasadzie paszportu działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dwóch formach:

- 1) na podstawie art. 206 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej wykonywać działalność ubezpieczeniową przez oddział lub
- 2) na podstawie art. 207 tej ustawy w inny sposób niż oddział w ramach swobody świadczenia usług

- po spełnieniu odpowiednich warunków określonych w tych przepisach.

Oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą na terytorium państwa członkowskiego UE innego niż Rzeczpospolita Polska nie posiada samodzielnego, odrębnego zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej na terenie Unii.

Ad 2. Jak wskazano w odpowiedzi na pytanie 1, nawet w przypadku prowadzenia przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą na terytorium państwa członkowskiego UE innego niż Rzeczpospolita Polska działalności ubezpieczeniowej na terytorium RP w formie oddziału, trzyletnim doświadczeniem w zakresie oferowania ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym powinien legitymować się zagraniczny zakład ubezpieczeń, a nie oddział tego zakładu, przez który zakład ten wykonuje działalność ubezpieczeniową na terytorium RP.

W zaświadczeniu potwierdzającym wypłacalność zakładu ubezpieczeń wystawianym przez macierzysty organ nadzoru może być wskazany okres, w jakim zakład ten wykonywał dany rodzaj działalności. Okres wykonywania działalności ubezpieczeniowej będzie dotyczył zakładu ubezpieczeń a nie jego oddziału, bowiem oddział zakładu ubezpieczeń nie legitymuje się odrębnym zezwoleniem na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej.

Ad 3. Do ewidencji PPK powinien być wpisany zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innym niż Rzeczpospolita Polska, a nie jego oddział.

Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy o PPK do ewidencji PPK powinny być wpisane wszystkie wymagane dane dotyczące zakładu ubezpieczeń. Należy zauważyć, że przepis ten, w przypadku zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innego niż Rzeczpospolita Polska, nie daje podstaw do zamieszczenia w ewidencji PPK informacji o formie wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium RP na zasadzie paszportu.

45. Czy jest możliwa zmiana przez uczestnika PPK alokacji wpłat do PPK z domyślnej na indywidualną?

Ustawa o PPK nie posługuje się pojęciem „domyślnej alokacji wpłat” ani pojęciem „indywidualnej alokacji wpłat”. Co do zasady, podmiot zatrudniający powinien zawrzeć w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej umowę o prowadzenie PPK z funduszem zdefiniowanej daty właściwym dla wieku osoby zatrudnionej. Zatem pytanie należy rozumieć w ten sposób, czy możliwa jest zmiana przez uczestnika funduszu zdefiniowanej daty właściwego do wieku osoby zatrudnionej, na inny fundusz zdefiniowanej daty wybrany przez osobę zatrudnioną.

Co do zasady z art. 38 ust. 3 tej ustawy wynika, że inwestowanie środków gromadzonych przez uczestnika w pracowniczych planach kapitałowych powinno być dokonywane w funduszu zdefiniowanej daty właściwym dla wieku uczestnika a polityka inwestycyjna takiego funduszu będzie się zmieniała w czasie wraz z wiekiem uczestnika. Jednocześnie z art. 40 ust. 2 w związku z art. 45 ustawy wynika, że uczestnik może dokonać konwersji lub zamiany środków dotychczas zgromadzonych w funduszu zdefiniowanej daty właściwym dla jego wieku na jednostki uczestnictwa innego funduszu inwestycyjnego zdefiniowanej daty, który w ocenie tego uczestnika, będzie lepiej dostosowany do jego potrzeb inwestycyjnych oraz oceny ryzyka inwestycyjnego niż to by wynikało z inwestycji w funduszu zdefiniowanej daty właściwym do jego wieku. Zatem zasada ogólna przypisania uczestnika do funduszu zdefiniowanej daty właściwego do wieku uczestnika doznaje istotnego ograniczenia, w związku z możliwym wyborem przez uczestnika funduszu realizującego inną politykę inwestycyjną, bardziej lub mniej ryzykowną.

Jednocześnie, co należy podkreślić, uczestnik w trakcie uczestnictwa w PPK przez skorzystanie z mechanizmu konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa może wielokrotnie zmieniać fundusz zdefiniowanej daty, a jedynym ograniczeniem korzystania z tej możliwości jest treść art. 45 ust. 3 ustawy o PPK wprowadzającego zasadę, że realizacja w danym roku kalendarzowym tylko dwóch konwersji lub zamian będzie bezpłatna.

Rezultatem zastosowania mechanizmu konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa może być ulokowanie przez uczestnika wszystkich środków zgromadzonych w PPK w funduszach zdefiniowanej daty niewłaściwych do

wieku uczestnika, ale zgodnych z jego oczekiwaniami inwestycyjnymi oraz akceptowanym przez niego ryzykiem.

Zatem przyjęcie, że uczestnik może zdecydować o wyborze funduszu zdefiniowanej daty, który nie będzie funduszem właściwym dla jego wieku, spowoduje skutek analogiczny do możliwego do osiągnięcia skutku przez dokonanie konwersji (zamian) lub wielu konwersji (zamian) w trakcie uczestnictwa w programie, a jednocześnie nie będzie wymagał od uczestnika wielokrotnego składania wniosków o dokonanie konwersji lub zamiany.

Taka możliwość wynika z art. 20 ust. 1 pkt 6 i 7 ustawy o PPK. Brak w art. 40 ust. 2 ustawy o PPK odesłania do art. 20 tej ustawy nie wyłącza możliwości uregulowania w umowie o prowadzenie PPK tej kwestii, bowiem z treści pkt 6 w art. 20 ust.1 tej ustawy wynika, że w takiej umowie należy określić sposób składania deklaracji w sprawie podziału wpłat dokonywanych do PPK pomiędzy poszczególne fundusze zdefiniowanej daty, wskazane w tej umowie, zarządzane przez podmiot zarządzający funduszem zdefiniowanej daty, zaś z treści pkt 7 wynika, że w takiej umowie można określić sposób zmiany funduszu zdefiniowanej daty wskazanego w tej umowie. Redakcja art. 20 ust. 1 pkt 6 i 7 ustawy o PPK, pozwala na uregulowanie w umowie o prowadzenie PPK podziału wpłat do funduszu pochodzących ze składek finansowanych przez uczestnika i podmiot zatrudniający, według wyboru uczestnika, w taki sposób, że:

- całość wpłat pochodzących ze składek finansowanych przez uczestnika i podmiot zatrudniający będzie dokonywana do innego funduszu zdefiniowanej daty, który nie jest funduszem właściwym do wieku uczestnika,
- całość wpłat pochodzących ze składek finansowanych przez uczestnika i podmiot zatrudniający będzie dokonywana do dwóch lub więcej funduszy zdefiniowanej daty, które nie są funduszami właściwymi do wieku uczestnika,
- część wpłat pochodzących ze składek finansowanych przez uczestnika i podmiot zatrudniający będzie dokonywana do funduszu zdefiniowanej daty właściwym do wieku uczestnika, a część do jednego lub kilku

funduszy zdefiniowanej daty, które nie są właściwe dla wieku uczestnika.

W każdej bowiem sytuacji wymienionej powyżej uczestnik osiągnie skutek analogiczny do skutku jaki może osiągnąć przez skorzystanie z mechanizmu konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa.

W świetle powyższych okoliczności przepis art. 40 ust. 2 ustawy o PPK nie uniemożliwia określenia w umowie o prowadzenie PPK, w oparciu o treść art. 20 ust.1 pkt 6 i 7 ustawy o PPK, podziału wpłat do PPK pochodzących ze składek finansowanych przez podmiot zatrudniający i osobę zatrudnioną do kilku funduszy zdefiniowanej daty, w tym funduszy stosujących politykę inwestycyjną, która nie jest właściwa do wieku uczestnika, zgodnie z wyborem dokonany przez tego uczestnika.

Mając na uwadze treść art. 14 ustawy o PPK, a w szczególności ust. 4, z którego wynika, że przed zawarciem umowy o prowadzenie PPK podmiot zatrudniający może poinformować osoby zatrudnione o warunkach uczestnictwa w PPK oraz o obowiązkach i uprawnieniach podmiotu zatrudniającego oraz osoby zatrudnionej związanych z uczestnictwem w PPK, należy przyjąć, że umowa o prowadzenie PPK może być zawarta przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej, bez konieczności uprzedniego wyrażania przez niego zgody na jej zawarcie oraz bez konieczności pozyskiwania przez podmiot zatrudniający uprzedniej dyspozycji osoby zatrudnionej co do sposobu podziału wpłat dokonywanych do PPK pomiędzy fundusze zdefiniowanej daty. W takiej sytuacji uprawnienie osoby zatrudnionej do wyboru funduszu lub funduszy zdefiniowanej daty innych niż fundusz zdefiniowanej daty właściwy do wieku uczestnika może być zrealizowane przez osobę zatrudnioną dopiero po podpisaniu przez podmiot zatrudniający umowy o prowadzenie PPK.

46. Czy dla zwolnienia podmiotu zatrudniającego z obowiązku tworzenia PPK wymagane jest ciągłe posiadanie 25% partycypacji w PPE?

Przepisów ustawy o PPK, jak stanowi art. 133 ust. 1, nie stosuje się do podmiotu zatrudniającego, który w – ustalonym w zależności od liczby osób zatrudnionych zgodnie z art. 134 ust. 1 – terminie rozpoczęcia przestrzegania przez niego ustawy, spełnia łącznie następujące warunki:

1. prowadzi pracowniczy program emerytalny (PPE), do którego przystąpiło co najmniej 25% osób zatrudnionych,
2. nalicza i odprowadza składki podstawowe do PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia.

Wskazany przepis pozwala zatem zwolnić się podmiotowi zatrudniającemu z obowiązków przewidzianych ustawą o PPK, o ile wypełnia przywołane obowiązki wynikające z ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1449, z późn. zm.). Stan zatrudnienia, ustalany według dnia wskazanego w art. 134 ust. 1 pkt 1-3 (31 grudnia 2018 r., 30 czerwca 2019 r., 31 grudnia 2019 r.) ma znaczenie dla określenia terminu stosowania ustawy o PPK do konkretnego podmiotu zatrudniającego (1 lipca 2019 r., 1 stycznia 2020 r., 1 lipca 2020 r. albo 1 stycznia 2021 r.), natomiast stan partycypacji w PPE ustalany w tym terminie (1 lipca 2019 r., 1 stycznia 2020 r., 1 lipca 2020 r. albo 1 stycznia 2021 r.) – dla wyłączenia stosowania ustawy o PPK.

Do podmiotu zatrudniającego, który na warunkach wskazanych w art. 133 ust. 1 ustawy o PPK, zamiast PPK prowadzi PPE, przepisy tej ustawy, jak stanowi art. 131 ust. 2, stosuje się w przypadku:

- a. zawieszenia naliczania i odprowadzania składek podstawowych do PPE w okresie przekraczającym 90 dni;
- b. ograniczenia wysokości odprowadzanych składek podstawowych do PPE poniżej 3,5% wynagrodzenia;
- c. likwidacji PPE;
- d. opóźnienia w odprowadzaniu składek podstawowych do PPE przekraczającego 90 dni, które wynikało z celowego działania podmiotu zatrudniającego.

Zwrócić uwagę w tym miejscu należy na art. 13 ust. 2 ustawy o PPK, regulujący sytuację podmiotu zatrudniającego, który zawarł umowę o zarządzanie PPK

oraz umowy o prowadzenie PPK, a następnie utworzył PPE i odprowadza składki podstawowe do PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia. Podmiot ten może, w porozumieniu z zakładową organizacją związkową działającą w podmiocie zatrudniającym, nie finansować, od miesiąca następującego po miesiącu, w którym PPE został zarejestrowany przez Komisję Nadzoru Finansowego, wpłat podstawowych i wpłat dodatkowych do PPK za osoby zatrudnione, które przystąpiły do PPE. Dzień, który w art. 133 ust. 2 ustawy o PPK obliguje do rozpoczęcia stosowania ustawy przez podmiot dotychczas wyłączony, w przypadku podmiotu stosującego ustawę o PPK oznacza obowiązek ponownego finansowania wpłat podstawowych i wpłat dodatkowych do PPK (art. 13 ust. 4 ustawy o PPK).

Mając powyższe na uwadze, dla podmiotu zatrudniającego według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. co najmniej 250 osób zatrudnionych nie powstanie obowiązek stosowania od 1 lipca 2019 r. ustawy o PPK, jeżeli w dniu tym spełnia ww. przesłanki dotyczące PPE, tj. prowadzi PPE, do którego przystąpiło co najmniej 25% osób zatrudnionych, a naliczane i odprowadzane przez niego składki podstawowe do PPE wynoszą co najmniej 3,5% wynagrodzenia. W związku z tym, jeżeli już 2 lipca 2019 r. stan partycypacji w PPE nie będzie wynosił 25% i jednocześnie nie zaistnieje żadna z przesłanek wskazanych w art. 133 ust. 2 ustawy o PPK, to ustawa o PPK nie znajdzie zastosowania do tego podmiotu zatrudniającego.

Stan partycypacji w PPE warunkujący zwolnienie ze stosowania ustawy o PPK, ustalany będzie następnie według 1 stycznia 2020 r., 1 lipca 2020 r. i 1 stycznia 2021 r. Na stosowanie ustawy o PPK do podmiotu zatrudniającego wyłączonego spod jej reżimu w związku ze spełnianiem warunków dotyczących prowadzenia PPE, pozwoli na zaistnienie jednej z przesłanek wymienionych w art. 133 ust. 2 ustawy o PPK, W takim przypadku ustawa o PPK w stosunku do tego podmiotu zatrudniającego zacznie obowiązywać w terminie oznaczonym w art. 133 ust. 2. W związku z tym, że termin określony według art. 133 ust. 2 zastąpi termin, o którym mowa w art. 134 ust. 1, to umowy o prowadzenie PPK i umowa o zarządzanie PPK powinny być zawarte w terminach, o których mowa odpowiednio w art. 134 ust. 2 i 3, liczonych od dnia obowiązywania ustawy o PPK ustalonego według art. 133 ust. 2.

47. Czy możliwa jest wycena jednostek funduszu inwestycyjnego/ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego, w dwóch różnych cenach dla tego samego funduszu?

W odniesieniu do wyceny aktywów funduszy inwestycyjnych i ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych oraz do ceny jednostek uczestnictwa takich funduszy należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 49 ust. 12 ustawy o PPK, towarzystwo funduszy inwestycyjnych, powszechne towarzystwo emerytalne, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń stosuje jednolitą metodę obliczania i pobierania wynagrodzenia za zarządzanie funduszem zdefiniowanej daty oraz wynagrodzenia za osiągnięty wynik, w tym stawkę tego wynagrodzenia, wobec wszystkich uczestników PPK funduszu zdefiniowanej daty. Zatem przepisy ustawy o PPK uniemożliwiają tworzenie funduszy zdefiniowanej daty z kategoriami jednostek uczestnictwa różniącymi się od siebie związanych z nimi sposobem lub wysokością pobieranych opłat obciążających aktywa funduszu.

48. Czy wymóg 25% partycypacji w PPE jest spełniony, jeśli do PPE przystąpiło co najmniej 25% osób zatrudnionych w danym podmiocie niezależnie od terminu, w którym te osoby przystąpiły do PPE i niezależnie od tego, czy na dzień objęcia podmiotu zatrudniającego przepisami ustawy o PPK osoby te nadal są uczestnikami PPE?

Z przepisu art. 133 ust. 1 ustawy o PPK wynika wprost, że weryfikacja warunków, na mocy których pracodawca uzyskuje zwolnienie z obowiązku tworzenia PPK jest dokonywana na dzień objęcia tego pracodawcy obowiązkiem ustawowym z art. 134 ust. 1.

Art. 133 ust. 1 przewiduje trzy warunki, jakie pracodawca powinien obligatoryjnie spełniać:

- 1) prowadzić w dniu, o którym mowa w art. 134 ust. 1 pracowniczy program emerytalny;

2) naliczać i odprowadzać składki podstawowe w rozumieniu ustawy o PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 pkt 15 ustawy o PEE, co oznacza, że umowa zakładowa zawarta przez pracodawcę z reprezentacją pracowników powinna przewidywać wysokość składki podstawowej na poziomie co najmniej 3,5% wynagrodzenia pracownika oraz, że pracodawca powinien naliczyć i odprowadzić za swoich pracowników choć jedną składkę podstawową w tej wysokości do dnia, o którym mowa w art. 134 ust. 1;

3) do pracowniczego programu emerytalnego przystąpiło co najmniej 25% osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym, co oznacza, że w dniu, o którym mowa w art. 134 ust. 1 pracodawca powinien porównać ogólną liczbę osób zatrudnionych z liczbą osób zatrudnionych, które przystąpiły do PPE i wskaźnik ten powinien wynosić nie mniej niż 25%.

W liczbie osób zatrudnionych, które przystąpiły do PPE nie należy uwzględniać osób, które kiedykolwiek przystąpiły do programu PPE i jednocześnie na dzień dokonywania weryfikacji nie są już zatrudnione w danym podmiocie zatrudniającym.

Weryfikacji należy dokonywać na dzień określony w art. 134 ust. 1 ustawy o PPK.

49. Czy umowa o zarządzanie może zostać wypowiedziana przez instytucję finansową?

Umowa o zarządzanie PPK może zostać wypowiedziana zarówno przez instytucję finansową, jak i podmiot zatrudniający. Ustawa o PPK zastrzega wyłącznie dla pracodawcy szczególne warunki, które musi spełnić w przypadku wypowiedzenia umowy o zarządzania PPK.

50. Czy w sytuacji, w której podmiot zatrudniający dokonał wpłat do PPK z opóźnieniem będzie zobowiązany również do naliczenia i przekazania do PPK odsetek od tych wpłat?

Tak - odsetki są należne.

Ustawa o PPK określa termin dokonywania wpłat przez podmiot zatrudniający. Stosownie do art. 28 ust. 4 ustawy o PPK, wpłaty dokonywane są w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostały obliczone i pobrane. Natomiast zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy o PPK, do wpłat dokonywanych do PPK w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. Oznacza to, że zastosowanie znajdują odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego dotyczące zapłaty odsetek za czas opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego przez dłużnika (481 KC). Odsetki te należy naliczyć od wpłat do PPK również finansowanych przez uczestnika i w całości powinny zostać sfinansowane przez podmiot zatrudniający.

51. Czy zwrot z art. 23 ust. 4 ustawy o PPK dotyczy zarówno wpłat dokonanych, czy tylko pobranych za uczestnika w danym miesiącu, który złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat w tym miesiącu?

Przepis wskazuje, że nie dokonuje się w danym miesiącu wpłat za uczestnika PPK, który złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat w tym miesiącu, a wpłaty pobrane w tym miesiącu podlegają zwrotowi. Zwrot powinien dotyczyć zarówno wpłat dokonanych, jak i wpłat pobranych w miesiącu, w którym została złożona deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK.

52. Na jaki dzień weryfikować wiek osób zatrudnionych na dzień 1 lipca 2019 r.

Wiek osób zatrudnionych na dzień 1 lipca 2019 r. w podmiotach zatrudniających co najmniej 250 osób zatrudnionych należy weryfikować na dzień objęcia podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK, a następnie na dzień zawarcia umowy o prowadzenie PPK.

53. Czy wniosek o wypłatę transferową uczestnik może złożyć bezpośrednio instytucji finansowej, czy wyłącznie za pośrednictwem podmiotu zatrudniającego?

Wniosek o wypłatę transferową uczestnik składa w szczególności bezpośrednio instytucji finansowej. Nie ma przeszkód również, aby podmiot zatrudniający pośredniczył w przekazaniu takiego wniosku do instytucji finansowej, jednakże taka możliwość powinna wynikać z treści umowy o zarządzanie PPK i umowy o prowadzenie PPK. Ponadto, nie jest dopuszczalne wyłączenie postanowieniami tych umów możliwości składania wniosku o wypłatę transferową przez uczestnika bezpośrednio instytucji finansowej. Wyjątek od zasady, zgodnie z którą uczestnik składa bezpośrednio instytucji finansowej wniosek o wypłatę transferową stanowią art. 12 i 19, który dopuszcza złożenie bezpośrednio przez podmiot zatrudniający wniosku o wypłatę transferową.

54. Czy sprawozdanie finansowe towarzystwa funduszy inwestycyjnych wraz z opinią audytora powinno być przedłożone do PFR w oryginale (lub kopii potwierdzonej przez notariusza) czy też może być to kopia potwierdzona przez towarzystwo?

Sprawozdanie finansowe towarzystwa funduszy inwestycyjnych wraz z opinią audytora, tj. sprawozdaniem z badania przeprowadzonego przez biegłego rewidenta należy przedłożyć do PFR w oryginale (plik xml) lub kopii poświadczonej notarialnie. Nie jest dopuszczalne poświadczenie kopii przez towarzystwo.

55. Czy sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, do której należy towarzystwo funduszy inwestycyjnych wraz z uchwałą zatwierdzającą to sprawozdanie i uchwałą o podziale zysku może

być przedstawione w formie opublikowanej przez spółkę giełdową na stronach internetowych?

Przedłożone do PFR sprawozdanie grupy kapitałowej, do której należy towarzystwo funduszy inwestycyjnych, jeśli nie zostanie przedłożone w oryginale, powinno zostać przedłożone w kopii poświadczonej notarialnie.

Odpis uchwały zatwierdzającej to sprawozdanie i uchwały o podziale zysku lub pokryciu straty, zgodnie z § 2 pkt 12 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK jest poświadczany przez towarzystwo.

Jeśli dany dokument opublikowany na stronie internetowej spełnia ten warunek (stanowi oryginał) lub zostanie poświadczony w wymagany sposób, należy uznać za dopuszczalne złożenie tych dokumentów w takiej formie.

56. Czy sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, do której należy Towarzystwo wraz z uchwałą zatwierdzającą to sprawozdanie i uchwałą o podziale zysku może być przedłożone w angielskiej wersji językowej, ewentualnie z tłumaczeniem zwykłym na język polski, czy też ma to być tłumaczenie przysięgłe?

Należy przedłożyć tłumaczenie uwierzytelnione przez tłumacza przysięgłego.

57. Czy zwrot środków z PPK w formie pieniężnej dokonany przez małżonka zmarłego uczestnika (art. 85 ust. 4 ustawy o PPK) lub osobę uprawnioną (art. 86 ust. 2 ustawy o PPK) następuje po dokonaniu uprzednio jakichkolwiek potrąceń publicznoprawnych?

Nie, przed dokonaniem takiego zwrotu po śmierci uczestnika PPK żadnych potrąceń publicznoprawnych nie dokonuje się. Środki są wypłacane na rzecz

małżonka zmarłego uczestnika/osoby uprawnionej w pełnej wysokości. W szczególności nie pomniejsza się ich o podatek od zysków kapitałowych.

58. Czy w przypadku powszechnego towarzystwa emerytalnego, które funkcjonuje na rynku od kilkadziesiąt lat, w celu udokumentowania 3-letniego doświadczenia w zarządzaniu funduszem, towarzystwo powinno przedstawić odpisy wszystkich uchwał dotyczących zmiany statutu towarzystwa, czy też wystarczający będzie ostatni tekst jednolity statutu i poprzedni tekst jednolity?

Należy przedstawić statut oraz odpisy wszystkich uchwał dotyczących zmiany statutu oraz teksty jednolite statutów z okresu poprzedzającego dzień złożenia wniosku o umieszczenie w Ewidencji PPK wykazujące, że podmiot ubiegający się o umieszczenia w Ewidencji PPK podjął i wykonywał przez okres 3 lat działalność, o której mowa w art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK.

59. Czy w przypadku powszechnego towarzystwa emerytalnego, którego podmiot dominujący wyższego szczebla znajduje się za granicą, konieczne jest w ogóle przedkładanie dokumentów wskazanych w par. 2 pkt. 12 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK dot. podmiotu dominującego tj. ostatniego zatwierdzonego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy o rachunkowości, sprawozdania z działalności grupy kapitałowej oraz odpisu uchwały o zatwierdzeniu tych sprawozdań i podziale zysku lub pokrycia straty, a także sprawozdania z badania przeprowadzonego przez biegłego rewidenta? Jeśli przedłożenie rocznego skonsolidowanego sprawozdania grupy jest konieczne, to czy takie sprawozdanie finansowe ma dotyczyć podmiotu na najwyższym szczeblu („jednostki dominującej wyższego szczebla”), czy też

bezpośredniego akcjonariusza („jednostki dominującej niższego szczebla”) – jeśli pomiędzy towarzystwem, a podmiotem na najwyższym szczeblu są jeszcze dwie inne pośrednie spółki?

Jeżeli towarzystwo wchodzi w skład grupy kapitałowej, w której jednostka dominująca w tej grupie jest podmiotem z siedzibą za granicą i zgodnie z przepisami o rachunkowości lub MSR obowiązującymi w państwie siedziby tej jednostki dominującej istnieje wymóg sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej, należy przedłożyć ostatnie zatwierdzone roczne sprawozdanie skonsolidowane grupy kapitałowej oraz inne sporządzone dokumenty wymienione w §2 pkt 12 rozporządzenia odnoszące się do tej grupy kapitałowej.

60. Niektóre podmioty zarządzające instytucjami finansowymi są spółkami publicznymi, lub (to częstszy przypadek) wchodzi w skład grup kapitałowych, których podmiot dominujący jest spółką publiczną. W przypadku spółek publicznych sprawozdania finansowe, uchwały o podziale zysku itp. są publikowane w formie raportów okresowych i bieżących emitentów. Czy spełnieniem obowiązku z rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK będzie wydrukowanie i poświadczenie raportów, czy też konieczne będzie złożenie kopii oryginalnych sprawozdań oraz uchwał WZA w formie aktu notarialnego?

Należy złożyć oryginały sprawozdań lub ich kopie poświadczone notarialnie. Uchwały o podziale zysku mogą zostać złożone w kopiach poświadczonych przez podmiot zarządzający.

61. Jak rozumieć wynikający z par. 12 pkt 16 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o

spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK wymóg „poświadczenia przez sąd rejestrowy” odpisów postanowień zarządzających wpis funduszy?

Należy przedłożyć odpisy postanowień sądów rejestrowych zarządzających wpis funduszy inwestycyjnych lub emerytalnych do odpowiednich rejestrów funduszy lub poświadczone notarialnie kopie tych postanowień.